

طاشينك
روزنامه
سياسي و ادبي
مطبعة ماموريان

TACHINK
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԻ.	ՉԵՑ.	ԻՌ.
ԻԶՄԻՐ	80	4072.	20
ՊՈԼԻՍ ԳԵՂԵՄԻԱ	80	4072.	20
ԱՐՏԱՆԱԶԻՐ	25	13	Ֆր.

Նամակներ ուղարկելու համար՝ ԳԵՂԵՄԻԱ
2. ՄԱՄՈՐԻԱՆ - ԻԶՄԻՐ

Journal Arménien «TACHINK»
Rédacteur - Directeur
HRAND MAMOURIAN - SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ՀԱՅՏՈՒԹԵՆԵՆ ՎԵՐՋ

ՔՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐ

Ձինադադարը կնքուեցաւ։ Ձինադադարէն վերջ պատերազմին վերսկսիլը այլ-եւ յանցանք մը, ոճիր մը պիտի ըլլար քաղաքակրթութեան դէմ ուղղուած, քան որ քաղաքակրթութեան անուշով այս պատերազմը սկսաւ, և կը վերջանայ, աւարտութեամբ և կողոպուտով միայն։

Մեծապէս յուսարի է թէ այդ ոճիրը այլևս պիտի չի չարանակին արեւելուայ եղած երկու կողմերն ալ, քանի որ պատերազմին չարանակութիւնը այլուս անհրաժեշտ ու չական չէ։

Պատերազմիկները կուզեն իրար չափել, և չափեցին։ Ուժերը յոգնած են, և պէտք է երկարատեւ դադար տալ, վերագտնելու համար սպառուած կորովը։

Ձինադադարէն վերջ էականն է հաշտութեան մը կնքուիլը։ Այդ հաշտութեանը բարեւոք արդիւնաւորելու համար ամենէն աւելի կոռուող կողմերուն կ'իյնայ իրարու գոհացում տալու սակարկութիւնը վաղի, և խնդիրները բարեկամաբար գոցել և լուծելու մէջ կը կայանայ խելացիութիւնը։

Ընդհանուր, բերտ պահանջարկն է, իստքը քաղցնելու յամառ պնդումն էր բնականաբար թող չլսիտք տան հաշտութեան մը կարելիութիւնը, Ժլատութիւնն ու կարեւորը տալուն մերժումն ալ նոյնպիսի վնասակար են բնականաբար հաշտութեան մը արագ գործադրութիւն համար։

Եւրոպական փոթորիկ մը չի ծագած լաւագոյն պիտի ըլլար Պալքանեստի խնդիրն փակուիլը, մասնաւոր մեղի համար, քանի որ մեր գլխուն զբաղ է որ կը դառնայ ամէն հաշիւ, և քիչ մըն ալ մենք էինք նախապատճառ, մեր ձեռքով հրաւիրելով փորձանքը, որ, իրաւ թէն պիտի պայթէր օր մը, և պայթեցաւ ալ, բայց կորար աւելի ուշ և թերեւս մեր գլխուն չի պայթիլ ալ, կամ նուազ վնասով հոնք մեզ այդ փորձանքէն։ Ինչ որ է, և կողմին վրայ ողբարձակութիւն մը ընել աւելորդ է, մասնաւոր հիմա, երբ մեծել մէջտեղն է, և խոհականութիւնը կը պահանջէ մեծ խոտեցնել առաջ թաղել և դառնալ կենդանիներուն մօտ։

Հիմա ժամն է դադարով մը, հանգիստով մը հաշտութեան ձեռնարկելու և հաշտութեան ձեռնարկելու նստելու։ Ո՞ր կողմը քաշուց, ո՞ր շահեցաւ։ Աստիկ մեր գիտնալիք բանը չէ։ Միայն սաշտի կըսենք և վկայութիւն կ'ընենք որ շահերը այլեւս շատ խառնակուած վիճակի մը մէջ են և մէկին ելլել ամենուս բերին ապուրը չէ...

Պատերազմի մը մէջ էինք, Յալթիքն ալ, ինչպէս ալ պատերազմին երկու բնական հետեւանքներն են։ Ազգերը մասնակցութեան նման են, անոնց նման ոտքի կելին ինչպիսի ու ելլելով։ Ու դարձեալ օր մը կ'իյնան ձեռքաւորով, որովհետեւ իշխանը մարդկային է, ամէն մարդ պիտի ինչայ, որովհետեւ անկուր մարդկութեան վերջին կայարանն է։

Պալքանեստի մասնակցութեան ազգերը, այս պատերազմով ցոյց տուին թէ բնական պայմաններու քաղաք սորվեր են։ Ամէն բան վարժութեամբ և փորձառութեամբ ձեռք կը բերուի։ Մենք երբեմն ընդունելու եղանակէն մեղի դուր թշնամիներուն հետ միմիակ ձգեցէք, և մենք ցոյց պիտի տանք անոնց բերին չափը, զանոնք գնելով այնպիսի վիճակի մը մէջ, որ հա-

րիւր տարի անոնք իրենց տեղէն չարժեքը անկարողութեան դատաւարութիւն։ Ասիկա տրոհօք ինչ չափով կարելի եղաւ իրողործել։ Թող ասոր պատասխանը հաճին տալ անոնք որ մեծ բրթեցին և պզտիկ մնացին հիմա...

Մեծապէս գնահատելի է որ Օսմ. կառավարութիւնը և առհասարակ արեւելքի բերնաց թշնամիներուն քաջութիւնը կը յարգեն։ Կորիճին յարգանք ընծայելը արեւելքիցին տրուած բնական մէկ տուրք է արդէն։ Միայն եւրոպացիք է որ քաջէն չեն տխրոյթի կարծես, կամ կը նախանձին քաջարի վազողին առջեւ տխրոյթի զայն գետին տապալելու համար և այդ պատճառով ալ դիւանագիտութեան վերածել են իրենց ամբողջ մտածելութեանը։ Դիւանագիտութիւնը քաջութիւնն չէ, այլ խաբարայութեամբ ձգելու արուեստը։

Օսմ. կառավարութիւնը չնորհաւորելի էր որ մեծանաւարար և անկեղծօրէն առաջինը եղաւ անկեղծօրէն իր ձեռքը մեկնող իր քաջակորով թշնամին։ Վերջինս պէտք է յարգէ նոյնպիսի և գուցէ աւելի իր քաջակորով հակառակորդը։

Այսպէս տարուան մը ընթացքին մէջ Օսմ. կառավարութիւնը անյիշատիքներ կ'ընէ հակառակորդ թշնամիներու—Իտալիոյ և Պալքանեստի—հետ կը հաշտուի վեհանաճարար անոնց ձեռք երկնցնելով և կարծես դաս մը տալ ուզելով թէ վեհանաճարութիւնը Արեւելքին յատուկ է և ինք բարեկամ չէ արեւելեցիներուն, որմէ խուսափելու համար նախապէս թէեւ ձեռք տունել ուղից խուսափողական միջոցներ, բայց իր ներքին գործերուն մէջ օտար միջամտութեան մը չի հանդուրժեց և մասնաւոր թէ իր ծոցին մէջ գտնուող բարեպաշտող զաւակները զինքը սխալեցուցին և մասնաւոր թէ չարաչար ալ գործածեցին մղելով այս անկարելի պատերազմին։

Սղաժը եղած է, Պէտք է մոռնալ և գալիքին պատրաստուիլ անշտի ինքնամոտիւնութեամբ մը։

Հիմա Ալպանիոյ և Մակեդոնիոյ ինքնաւար վիճակի մը վերածուելուն նախապատրաստութիւններն են որ կը տեսնուին։

Ալպանիոյ և Մակեդոնիոյ իրենց ետեւ գտնուող զրահապատ Պալքանեստը կըռնակէն է որ կը վատկին։ Շատերու չի վիճակուիլ արդարեւ այս հազուադէպ բաղդը... Եւ Ալպանիոյ ու Մակեդոնիոյ երախտապարտ ըլլալու են իրենց երբեմնի տիրոջ և այսօրուան ազատարարներուն ալ, որոնք խոհականութեան մը յանգեցնելով չեն թողար որ ամիս մը տեղը այս դժոխային չպատերազմը դեռ ընդերկար շարունակուի ի վնաս նոյն հողամասին, և հաշտութեան ձեռք կը մեկնեն իրարու, իրեան նոյնիսկ ապագային աւելի իրենց մտերմութիւնը ամրապնդելու համար։ Ձեռքմէքմէք, պէքիշմէք կըսէ թրքական խելացի առածը։

Կը բարեմաղթենք որ այդ նորընծայ երկիրները նոր օր ու արեւ տեսնեն և մոռնան իրենց Համիտի օրով քաջաները։ Թէեւ չի մոռնալ որ դեռ իրենց մէջ Համիտին ախը քաջուներ ալ պակաս չէին։ Կը բարեմաղթենք որ ուռնան ու զարգանան իրենց այսօրուան զրկից պետութիւններէն քաղաքակրթութեան օրինակը պատուաւորելով իրենց ալ վրայ, ապացուցանելու համար թէ իրենք ալ ընդունակ են, խնամոտ ձեռքերու տակ, ըլլալու համար այն ինչ որ կարելի է և հակառակը ապացուցանելու համար թէ իրենք ինչ որ էին 500 տարիներէ ի վեր նոյնը չպիտի մնան ասկէ վերջն ալ։

Դանք հիմա սա Բիւրտերուն, որոնց համար, ինչպէս Պոլսական թերթ մը գրած էր, կ'ըսուի թէ՝ Բիւրտերն ալ Ալպանացիներուն նման սկսած են ազգայնական շարժումի մը ձեռնարկել։

Աստուած խելք տայ նախ Բիւրտին և ապա անոր ազգայնական շարժումի ձեռնարկին։

Ասկէ աւելի ուրիշ բարեմաղթութիւն մը չենք կրնար ընել մեր այդ բարեհամբոյր զրկիցին, քանի որ զինքը ամենէն աւելի մօտէն ճանչնալու պատիւն ունինք։

«Պետութիւն մը կազմելու իրաւունքն ունենալու համար, կ'ըսէ իմաստուն զբոյր մը, միայն հնութիւնը չի փնտռուիլ ցեղին, այլ անոր արդիական և արդիական քաղաքակրթութիւնը։»

Մենք նոյն իսկ մեր Բիւրտ զրկիցին, որուն հնութիւնն ու ճագումը չենք փնտռուիլ, և ոչ արդիական ու ոչ ալ արդիականութեան քաղաքակրթութեան խօսքն իսկ կ'ընենք, քանի որ ամենուս ձեռքէն անոր քաղաքակրթութեան չափը և ամէն օր Հայերս մեր կ'աչիլին վրայ կըզգանք անոր կիրարկած այդ ըզգալը։ Թուովեան տեսակին բնութիւնը, Ու անգամ մըն ալ այս առթիւ կ'ըսենք, Աստուած խելք տայ Բիւրտին։

Եթէ հնութիւնն ու արդիական և արդիականութեան քաղաքակրթութիւնը պետութիւն մը կազմելու համար իրաւունք կրնան տալ, որոնցմէ բացառական պէս զուրկ ըլլալով միայն Բիւրտերն ունի իսկ կ'ոտնուորին այսօր Ալպանացիներուն նման ազգայնական շարժումի մը ձեռնարկելու, Արեւելքի մէջ դեռ կան ազգեր, որոնք քաղաքակրթութեան միայն ներկայ մը, այլև քաղաքակրթութեան պատմութիւնն ալ ունին, և ինչ պիտի կրնար ըլլալ այն տոնն Հայերսս յանցանքը և պատժը այդպիսի շարժումի մը ոչ միայն գոյնականութեան ընթացք տալու ըսկզբնաւորութեան մէջ, այլ նոյն իսկ մտազրուութիւն անգամ ունենալու պահուն, եթէ ըսենք, Աստուած մի արասցէ ատանկ բան մը ոչ միայն փորձէնք, այլ և մտքերնէս անգամ անցնէնք։

Միթէ Հայերս — ալ թողուք Բիւրտերը — նուաճ հին, նուաճ արդիական և արդիականութեան քաղաքակրթութեան մը ներկայացուցիչներն ենք Արեւելքի մէջ քան նոյն իսկ Ալպանացիներն ու Մակեդոնացիները, որոնք երէկ դեռ կը խլրտէին Օսմ. կառավարութեան հանդէպ իրենք իսկ դառնալով նախապատճառ ու նոյն իսկ զրկի Պալքանեստի պատերազմին կողմ խնդրող ներկայանալով, երբ ասորին Հայերս մեր հաւատարմութիւնն ու հայրենասիրութիւնը կ'ուխտէինք և այս հայրենիքին պաշտպանութեանը համար, մեր ցաւերը մոռցած, մեր ճահիճիւնները կուտայինք, միշտ Բիւրտեր, իր հպարտ լեռներուն վրայ արձանադրած ոչ միայն այս հայրենիքին համար իր եղունգը չէր կտրէր այլև իր եղունգը կը սրցնէ եղբի Ալպանիոյ նման ազգայնական շարժումներու ձեռնարկելով թուրքիոյ գլուխը ճանկոթելու...

Ժամանակը չէ՝ եկած ըսելու թէ՝ թող այդ շատ երես առած Բիւրտերը ծախ կերպով տեղեկորին նստին ուրեմն...

Ա.Վ.

ԼԱ ՌՈՇՏՈՒՔՈՅ
ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԱՌԱՄՆԵՐ
ՈՒ
ԽՈՐՀՐԴԱՇՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
Թարգմանութեամբ
Ն. Հ. ՆԵՐՍԵՍԵԱՆԻ
Գին՝ 5 զրդ, Թուրքիոյ համար
1,25 Ֆր. Արտատպահան

ՀԱՅԵԼԻԻՆ ՄԷՋ

Հասկցած էք թէ ինչ է դիւանագիտութիւնը ըսուածը։

Պարզեմ ձեզի, ներկայ հրատապ քաղաքական անցքերէն օրինակներ առաջ բերելով։

Անցեալները գերման կիսապաշտօնական թերթ մը Աւստրիական կառավարութեան չափ «Եւրոպեան ու խոհանութեան յորդորներ կ'կարգար»։

Աւստրիական բոլոր թերթերը պատեստագումունը յօդուածներով հասարակաց կարծիքը կ'պատրաստէին մօտաւորապէս տեղադրի մը։

Աւստրիոյ գահաժառանգ արհիդուքսը այցելութիւն կուտար Վիեննայ կայսեր և միևնոյն օրը, քանի մը ժամուան տարբերութեամբ, Աւստրիոյ սպայակոյտի պետը կ'երթար խորհրդակցելու իր գերման պաշտօնակցին հետ։ Այս կրկնակի տեսակցութիւններէ յետոյ Աւստրիական կէս պաշտօնական թերթերը կ'մեղմէին իրենց լեզուն և այնքան շատ չէին փչեր փողերը։

Ռուսաստան իր խաղաղասէր ձկնաւաճիւններն ամեն առթիւ կ'արտայայտէր, միւս կողմէ երկու տարբեր սահմանադրականութեան վրայ զօրք համախմբելով՝ Աւստրիոյ ըրածին նման։

Պրանսա, միշտ խաղաղութեան կողմնուէր, առիթ չէր փախցնել յորդորներ տալու և այս մտօք բանակցութիւնները շարունակելու եւրոպական դահլիճներու հետ։

Անգլիա՝ քիչ թէ շատ վերապահ զիրք մը բռնած մէկ կողմէ խաղաղութեան կողմնակից ըլլալէ կ'ձանուցանէր իր նախարարներուն բերով և միւս կողմէ իր հզօր նաւատորմը կազմ ու պատրաստ շարժման մէջ կ'ընէր։

Իտալիա իր զինակիցներուն լեզուն կախուած, «վարկեաններ կան որ լուր գիտնալու է» կ'ըսէր իր նախարարապետին բերով։

Անգլիա Ալպանիա՝ անշուշտ երբեակ զինակցութեան զրդուումով իր ինքնօրինութիւնը կ'հռչակէր։

Բանի մը օր ալ առաջ հելլենական հաւատարմիղը ալպանական եղբիքները կը ռմբակոծէր։

Չաթալճաի մէջ զինադադարի և հաշտութեան նախնական բանակցութիւնները կ'ընային ու միջոց անոնք լրտնալու համար պատերազմող տէրութեանց պատուիրակները Լոնտոն գումարուելու որոշում կուտային, հիլլենական պատուիրակը զինադադարի բրթօքօքը չէր ստորագրեր ու իր զինակիցներուն հետ համաձայն չըլլալն յատնելով, հաշտութեան բանակցութեանց մասնակցելու իր մտազրուութիւնն ալ տալ չէր կենար։

Իսկ ի լրումն այս բոլոր տարօրինակութիւններուն, Գերման վարչապետը Ռայխսթայի մէջ բռնու լեղու մը կ'գործածէր ու իր ծանր թուր կշիռին մէջ կ'նստէր ասպետական խորհրդակցութեամբ մը։

Տեսա՞ք հիմա թէ ինչ է դիւանագիտութիւնը ըսուածը, կուզէք գիտութիւն ըսէք, կուզէք արուեստ։

Իրարու հակասական, իրարմէ մղոններով հեռու, իրարու չբռնող, զիրար չէզոքացնող բոլոր արարքները, թող ըլլան միևնոյն դիւանագիտական կողմէ արտայայտուած, ժամ մը առաջ ըսածին ու օր մը առաջ գործածին բոլորովին հակասական, դիւանագիտութիւն կ'ըսուի...

Կարճ խօսքով՝ կրնա՞ս ժամ մը առաջ լուսնի ճիշտ հակառակը ժամ մը ետք տարբեր կերպով փաստաբանել, կրնա՞ս օր մը առաջ հաւանութիւն տուած մէկ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՈՒՆ

«ԲԵՅԵՆԻ» իր «Մէկ չուանի վրայ երկու լարախաղաց չի կրնար խաղալ» խմբագրականին մէջ կը գրէ. Այսօր Պալ-քանեհրու մէջ ձգուած ահագին չուանի մը վրայ երկու լարախաղաց իրարու յաղ-թելու և զիրար գերազանցելու մարմա-լէն բռնուած կը մաքառին:

Այս երկու լարախաղացներն մէկը կարճահասակ, կոշտ ու պղղղաւակ Պուլ-կարն է. միւսը թեթեւ, չղայնոտ և ձա-խաւեր յոյն է:

«Բէյլի» այս երկու ազգերուն մեր-ձեցումը Պուլկարիոյ դիւանագիտական մէկ խաղին փերպրիկէ վերջ կ'աւելցնէ. Պուլ-կար Սև-Լիւն. Սերպ ու Հելլէն զինակցու-թիւնը մեր կայսրութեան մէկ փափուկ ժամանակին դիպեցաւ. կամ աւելի ճիշդ քաղաքութեամբ, մեր տէրութեան տկար հանգամանքը ծնունդ տուաւ Պալքանեան այս զինակցութեան. Յոյները արդէն մերթ ընդ մերթ կ'ընտան միացնելու և Արշակե-ղազոսի կղզիները գրաւելու երազը կը տեսնէին. Յոյները այս երազով զաշնակ-ցութեան միայնա, եթէ ոչ պատերազմէն առաջ, Սէլանիկ մտնել մտքերնէն անգամ չէր անցներ:

Բայց երբ յոյնը ստորնութեան շնորհիւ Սէլանիկ մտաւ ու դիւրին կերպով անոր տիրեց և հոն հաստատուեցաւ, իր և Պուլ-կարին միջև սկսաւ ցրտութիւնը ծայր տալ. Այս աժառ յաջողութեան վրայ, յոյն կառավարութիւնը հայտարարաւ. Պուլկարեան ալ որոնք արդէն յոյն Պալքանեան տէրութեանց ցանկէն կուզէ-ին հանել, երբ տեսան որ ան Մակեդո-նիոյ սրտին վրայ տեղաւորուելու և ներ-սերին բուսն ալ կ'ոգնուի մը մը յա-ռաջ եկաւ:

Երբ յոյն Սէլանիկի մէջ հաստատուե-լու նշանները ցոյց կուտար, արդէն իսկ Պուլկարը անոր դէմ ակռաները կրճտե-ցնելով բռնուցքները կը ցուցնէր. Այս կերպով Օսմ. կայսրութեան առանց թն-դանքի և հրացանի ձեռք անցուած հողին մէջ Պալկարիոյ և Յունաստանի միջև կ'ուսանան մը մը յառաջ եկաւ:

«Բէյլի» այսպէս կը վերջացնէ. Յու-նական կառավարութեան իր զինակիցե-րէն բաժնետէրով՝ առանձինն զինադաշ-րը ստորագրելը, արդեօք անոր համար է որ այս կերպով աւելի նպաստաւորուի-կը յուսանք որ մեր կորովի զահլիճը յու-նական այս որոգայթին մէջ չի բռնուի:

Անշէն կ'ըսէ «Բաղադականութեան մէջ հարամութիւն կը պահանջուի» խմբ-ագրականին մէջ կը գրէ. Թողունք միւս տէրութիւնները, մենք Օսմանցիներս այ-սօր երկու ստիպողական հարկերու առջև կը գտնուինք. այսինքն թէ պատերազմը շարունակելու և թէ քաղաքականութեան մէջ ճարտարութիւն ցուցնելու պարտա-ւոր ենք. Ասոր համար մէկ կողմէն բա-նական կաշխատի, պարտականութիւնը կը կատարէ, միւս կողմէն մեր դիւանա-գէտները... Տեսնեք մեր հայրենիքին

մէջ թաղուած էր. իր դէմքը ստացած էր միայլ արտայայտութիւն մը որ աստիճա-նաբար պայծառացաւ:

—Ո՛հ, եթէ ասիկա կարելի ըլլար, միմիջեց, ազատ պիտի ըլլայի... կրնա թէ, յարեց բարձր ձայնով մարքին կրօ-նաւոր եղաւ... ո՞ր կարգին, ո՞ր վան-քին:

—Սէն-ժէնէվիէի լեռան Գարմելեանց վանքը:

—Եւ ո՞ր կ'արողէ:

—Ի ժէն-ժէնսէն — լ'Օքսէնուս եկեղե-ցին: Ուր ամբողջ կ'ըլլէ մտիկ ընելու: Ամեն զեղանի կ'ընեն իր ապաշխարո-ղուհիները կուզեն ըլլալ: Որքան թողու-թիւններ պարտաւոր պիտի ըլլայ տալու, այնքան հոգիներ մեղքի մէջ դնելէ ետք:

—Ի Սէն-ժէնսէն — լ'Օքսէնուս, լաւ, Լորա, կրնա կեանքս ազատել եթէ ու-զես...

—Ինչ պէտք է որ ընեմ:

—Վեր. Բաշկարովայէ խնդրէ որ իմ խոստովանանքս լսէ:

Պառաւ հետազննիչ ակնարկ մը նե տեց Ալիսի վրայ, բայց այլալիւս զէմք մը տեսաւ և խորունկ վիշտ մը անհուն յոյսով մը:

փառքին ու պատուին ո՞ր մէկը աւելի պիտի ստատէ:

«Անշէն» քիչ մը վարը կրէ. բայց զարձեւալ կը կրկնէ. մեր ամենամեծ պէտքը քաղաքական ճարտարութիւնն է. երբ այս չլլայ ու բանակի յաջողի, արդիւնքը դժուար թէ մեզի նպաստաւոր ըլլայ վասն զի ամբողջ եւրոպա մեր թշնամիներուն կոնակ են: Անոնք մեզ խաբել, վախշել ու Պալքանեան տէրու թիւնները բարկապէս ու նիւթապէս մեծ-ցնել կուզեն, աւելի ճշգրտ տեսնք կու-զեն օսմանցիութիւնը մէջտեղէն վերցնել կամ գոնէ Եւրոպայէն գանդ դուրս ընել:

Եւրոպացիներուն Պուլկարիոյ և ին-կերներուն այս աստիճան պաշտպան հան-դիսանալը, մէջնորդն եղած կրօնական, քաղաքական կապերն են: Եթէ մեր մէջ մինչև հիմա ճշմարտապէս հետաքննող դիւանագիտութիւն ըլլար, այս կապերուն գոյն քաղաքական մասերը կը խզել կո-կը տկարաւորէր, Բայց մենք օսմանցիներս չափ զգաւոր ազգ մըն ենք որ ի վաղուց անտի ոչս երջանկութեան զուրկ մնա-ցած ե՛ք...

«Անշէն» «Եթէ հաշտութիւն չըլլայ» խորագրով ուրիշ յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ. Այս պարագային նախ Աստուծոյ որոգմու-թիւնը, երկրորդ մեր քաղաքական այսօրուան գիրքը շատ հաստատուն յոյսեր կուտան մեզի: Անա այս յոյսերով կ'ակնկալենք որ կամ փառքներուն և պատիւներու չլիստե-լու եղանակաւ հաշտութիւնը պիտի կըն-քենք, և կամ պատերազմը շարունակելով առ նուազն Եւրոպական Թուրքիոյ սղա-ղիւքուն պահպանելու միջոցներ ձեռք պիտի բերենք:

Այսու հանգիւս, երբ Եւրոպական տէ-րութիւնները մեր այս յոյսերը չեզոքացը-նեն, այն ատեն ինչ պիտի ըլլայ: Շիտա տակը ասոր պատասխանը տալու անկա-րող կ'զգանք ինքզինքնս...

ԱՆԱՏՈՐԻ իր խմբագրականին մէջ կը գրէ. Աւստրիա՝ Ալպանիոյ համար մինչեւ այսօր միջոցներ վատնած, հոն որքա-կանգներ ընել տուած՝ վերջապէս Ալպա-նեան ապագայ Աւստրիա մը ընելու հա-մար ամէն բան րրած է: Որդէն տեղւոյն բնակչութեան մէկ մասին իրեն դուստա-կից ըլլալը պիտի մէկ աստիճան աւելի զրգած է այս ձեռնարկին ոյժ տալու: Պերլինի քննարկով Հէյսէք-Պոսեանք գրա-ւելէ վերջ, Աւստրիոյ համար Պիզարոքին նշանաբանը եղող Տրանկ Նալա Օսթէն «Մտի՛ր Արեւելք» քաղաքականութիւնը պարտադիր հանգամանք մը ստացած էր: «Անաստու» Ալպանիոյ նկատմամբ իտալիոյ միւնտրի փափաքը ստուգանելը յայտնելէ վերջ Ալպանիոյ քաղաք անփո-փոխ կը նկատէ:

ՌՕՄԵՏ ԵՎ ԺԻՒԼԻԷՊ

ՇԵՐՈՒՐԻ

Թարգմանութիւն

ՄԵՍԻՊՈ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆԻ

Դին 5 դր.

—Օ՛հ, ո՛հ, մտածեց ան. գաղտնիք մը կայ զոր պէտք է որ գիտնամ... քիչ մը դժուար պիտի ըլլայ, շտրունակեց ան Ալիսի պատասխանելով: Վերապատուելին չորս կողմէ պաշարուած է... բայց վեր-ջապէս, կ'ըսեմ յաջողի, մանաւանդ երբ ըսեմ թէ ինչ տեսակ ապաշխարողու-րի մըն է որ իր օգնութեան կուզէ դի-մել...

—Չգուշացիր ընդհակառակն, ինծի համար եղած ըլլալը ըսելու, գոչեց Ալիս: Մտիկ ըրէ Լորա, իմ բարի Լորա, գիտես թէ որքան կ'սիրեմ քեզի և ինչ վատա-հալութիւն ունիմ քու վրադ. քանի որ ան-գամ մը ազատեցիր զիս...

—Այո, վատնէ վրաս, բայց դեռ չըսիր այն երկրպագութիւն անունը որ հոս պիտի գայ...

—Աւելի ուշ, Լորա, աւելի ուշ: Այս անունը կ'աւանդու, սոսկալի գաղտնիք մըն է և հազիւ կ'ամարձակիմ սրտիս խո-րէն արտասանել. վախճալով որ մէկը չըն-սրտիս բաբախումները և չգուշակէ անոր մէջ պարունակուած ահարկու գաղտնիք... գիտցիր միմիջեց որ կ'սիրեմ... ո՛հ, կը սիրեմ կեանքս զոհելու աստիճան անոր համար որպէս զի ցաւ մը չտեսնէ... այն-

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՅՈՒՒՄՁ

Կ. ՊՕԼԻՍ

Հայաստանի նահանգներու բարեկար-գութեան խնդիրը ատեն ատեն խորհրդոյ նիւթ կը լայ մայրաքաղաքի պետական շր-ջանակներու մէջ: Սահմանադրութեան վերջ բարեկարգութեան անհրաժեշտու-թիւնը այդ նահանգներու մէջ ամէն ան-գամ խնդրոյ առարկայ եղած է երբ Պատ-րիարքարանը թաղարկով մը դիմում րրած և ներկայացուցած է Հայաստանի մէջ պա-տահած ոճրագործութիւն մը, թալան, մը, հողի նոր գրաւում և նա Պատերազմներէն առաջ Պատրիարքարանը Ազգ. Ժողովն-րու հետ և գանազան գուաւները հա-սած բողոքի միջոցներու որոշմամբ վեր-ջին անգամ ալ բողոքած էր վանի, Տիգ-րանակերտի, Մուշի, Մարաբրդի և ուրիշ տեղերու մէջ գործուած ոճիրներու ու խոզոտութեանց մասին: Կառավարութիւնը թէն յուսադրած էր բարենորոգումները գործարդել, բայց այս անգամ ալ վերա-հաս պատերազմը կ'երկի թէ արգելք ե-ղաւ և Հայկական նահանգներու վիճակը մնաց անփոփոխ: Քանի մը օր առաջ նա-խարարաց Սորհուրդին կողմէ կրկին ձեռք առնուած է այդ լազմապարհար խնդիրը և կըսուի թէ Պուստայի կուսակալ Տանիլ պէյ զորմաղրելի բարենորոգումաց մէջ կարեւոր դեր մը պիտի ստանձնէ և այս մասին իրեն հետ խորհրդակցելու համար Եւրոպոսին կողմէ հրաւիրուած է և Պոլս եկած է: (Չի մոռնա՞ք որ սա այն Տանիլ պէյն է որ ներքին գործոց նախարար ե-ղած ատեն Հայաստանի մէջ բարենորո-գումներ ընելու և աւաղակները հալածե-լու համար պատճառ կը բռնէր որ երկա-թուղիներ չկան են): — Յոյն թերթերը կը գրեն որ Անաստուի բարեկարգութեան խնդիրը ձեռք առած է կառավարութիւնը և օտար խորհրդականներ ալ պիտի բեր-ուին այդ ծրագրին ի գլուխ հանելու հա-մար:

—Կիրիկիոյ որբանոցներուն և այրիկի-նրուն յատկացեալ պետական նպաստի առաջին վճարումը 2000 ոսկի եղաւ արդէն կառավարութեան կողմէ և քանի մը օրէն հետագրաւ պիտի զրկուի Մարա, Հաճըն և Հոստան Պէյլի:

—Սէլանիկէ Պատրիարքարան նամակ մը հասած է. որով կ'ո տեղեկացուի թէ այս պահուս Սէլանիկի մէջ բաւական հայ գերիներ կը գտնուին: Աստուծոյ 300 հոգի զրկուի են Քաստրա — իզվարի հանքերը աշխատելու համար գահացուցիչ օրակա-նով, ասոնց մէջ 35ի չափ հայախօս յոյներ (հայ-հոսոս) ալ կան եղիւր, որոնք չեն ու-զիր իրենց հայրենակիցներէն դատուիլ և հայոց եկեղեցիներ պատուարուելէ յետոյ միւսներուն հետ գացել են աշխատելու:

—Սառն Ժողովը երկ կ'աշխատէ իր տեղեկացուած հաւա Պատրիար-քարանի վերակազմութեան ստիպողական հարց վը, որ բաւական ատենէ ի վեր ե-րեսի վրայ թողուած էր, անշուշտ կամքէ անկախ պատճառներով: Այս ստիպողական քան տառապած է... և ո՞վ գիտէ թէ ինչ տառապանքներ վերապահուած են դեռ անոր համար... րոնք թէ որքան կը սիրեմ զանկա... չպիտի կրնամ, ինծի այնպէս կուգայ որ զիս մաքրագործեց... ինծի ճանչցուց ինչ որ կայ սիրոյ մէջ վե-հագոյն և նուիրական, այնպիսի ուրա-խութիւններ գորս կ'կործէի թէ արժանի չէի զգալու: Ո՛հ, ինչո՞ւ չըլլայի անրի՞մ կոյրը զոր կ'կարծէ գտած ըլլալ ինձով... ինչու համար իրեն նուիրելու ստիպուէի ապականեալ մարմին մը և անկաւ հոգի մը...

Միացուցած էր երկու ձեռքերը զոք ոյժով մը սին միւսին մէջ կը սեղմէր: —Չեմ կրնար քեզի ըսել անոր անու-նը, Լորա: Որովհետեւ զայն կ'սիրեմ, Լա-ւազոյն ունիմ մեռնիլ քան թէ երես հանել թէ ով է... բայց մտիկ ըրէ... գիտես թէ որքան կ'առաքարիմ անիծաւ Դաթիկիին մօտ: Դիտես թէ ինչ սոսկում կ'զգամ ինքզինքնս դէմ: Դիտես թէ ինչ գինքս այնքան անկաւ գտայ որ ուզեցի մեռնիլ... և թէ առանց քեզի, առանց ձեռնաքններու մեռած պիտի ըլլայի... լաւ ուրիմն այսօր, ամեն ժամանակ աւելի պէտք է որ զաղրիմ այդ անգութ

գործիդ, երկրորդ օրը ետ առնել, կրնաս ձեռքի տակէ ասոր իրաւունք տալ, միւ-սին ալ տալ թող առաջինին պաշտպանածը սե ըլլայ. երկրորդինը՝ սպիտակ ու մէյ-մնալ այդ երկուքը իրար խառնելով կար-միր գոյն մը երեւան հանել, ի նպաստ քե-զի...

Եթէ կրնաս ասոնք ընել առանց կար-մրելու, ամէնալու, պաղարեամբ ու վե-հութեամբ մը, կրնաս նաև դիւանագէտ ըլլալ ու ազգերու ճակատագիրն անփոք մէջ, անոնց քաղցին հետ խաղալ...

ԵՍ

ՔԵՐԵՈՂՈՅՆ

Տաւալանքի զաւակն ես դու, ո՞վ քերթող, քերթող հե՛ն կ'ապրիս միմակ, սրգաւոր, Ա՛խ, վարկեան մը իղծ ու անուշքը, սէրը Թո՛ղ, Հէրի՛ք որքան ունենաս կեանք մնաւոր:

Երազ կեանքը խորան մըն է անշանքի, ծոցն ես այգուն, բոլոր վարդին բովանդակ, Սիրե՛րդ ովկիան, հոգիդ բոց մ'է անուշքի, Քու խոհերը հրաւառ են, անյատակ:

Դու չես սիրեր ունայն վայելք, փայլ ընա՛ւ, Ո՛ր վաղանցուկ փառք մ'ըն է լոկ սին կեանքի, Հէք քերթող կ'երգէ միայն արցունք ցաւ, Ու գրիչիդ ազգիդ արեամբ բարբոխ:

Փայսն շրթնէդ շա՛հ հեռի է, ո՞վ քերթող, Ապրի կ'ապրիս, րունը քեզմէ կը Թռչի, Այրիացած հոգիդ հազնի մի սեւ քոյ, Ու վառ սէրդ քերթող լարին կը կառչի:

Վերջն մեռնող ճակոխը քառա՛յն յայկահա՛ր, Ինչ կ'երգես, ինչ կը գրես շարունակ, Ինչո՞ւ արցունք կը հոսի բոց աչք'դ վառ, Արցո՛ք ինչ կայ պահուած հիւսնի կուժրիդ քակ:

Արցո՛ք կողբա՛մ Թէ մեռնեցք քմաւոր, Պիսի անցնի ամպի նման յամբողջ, Թէ հէք կեանքը երազիդ պէս անտրոյիս, Պիսի հիւժուի այգրան բուռն անշուշտ:

Դե՛ն մի՛ ցաւի, այն ո՞ր կ'անցնի անտրոյիս... Դիցի՛ր ամէն բան ունի կեանք ու վախճում, Ա՛խ, Թերեւս նման շունչիդ ու երգիդ, Օր մ'յիշատակդ ալ Թաւա՛մի յաւիտեան...

ՍՈՒՆՈՒՄԱՆ ՈՒՆԱՅՆՍԱՆ

Մ. ԽՄԲ.—Օր. Սողոմիկ Ունճեան Հոփի-սիմանի վերջին տարուան յաջող չըջա-նաւարտներէն է որ իր «Բերթողին» ուղ-ղած ներկայ գողտրիկ ոտանաւորով կուգայ թրթռացնել իր քնարին առաջին լարերը:

Օր. Ունճեանի բանաստեղծական տա-ղանդը չեզոքորէն ի յայտ կուգայ իր առա-ջին քերթուածին մէջ իսկ, ուր նա ճշգրտ տապէս ու մեղամոգձոտ ոճով մը կը պատ-կերացնէ բանաստեղծին կեանքը, որ նոյն իսկ իրենն է:

Ի սրտէ կը գնահատենք Օր. Ս. Ուն-ճեանի այս ձիրքը և կը շնորհաւորենք զինքը:

ՏՕՔ, ՅՐ, Ն, ՏԻՐԱՏՈՒՐԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ ԶԻՆԻՈՐԱԿԱՆ ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՅԻ
Խնամով կը դարձանէ ամեն տեսակ ներքին, կանանց և մանկանց հիւանդու-թիւններ: Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէ-սօրէ վերջ ժամը 2-5 իր բնակարանը Գա-րաթաշ Հայոց եկեղեցիի դէմ:
Հիւանդի այցելել կարելի է մասնաւոր ժամադրութեամբ: 25—5

“ԳԱՇԵՆԶ”-Ի ՓԵՐՔՈՅՆ

[59]

ՄԻՇԷԼ ԶԵՎԱՔՕ

ԲԱՐՏԱԵԱՆՆԵՐԸ

Պ.Պ.

ԱԼԻՍ ՏԸ ԼԻԻՔՍ

—Է՛հ, այո՛, այն արժանայարգ մար-քին, աղէկ ինչեցիք, գիտէ՞ք ինչ եղաւ անիկա:

—Ինչպէս գիտնայի:

—Կրօնաւոր եղաւ:

Ալիս թեթեւ ճիւղ մը արձակեց:

—Ասիկա ձեզ կ'զարմացնէ, այնպէս չէ՞, և սակայն այս այսպէս է:

—Կրօնաւոր, Բաշկարովա մարքին, միմիջեց Ալիս:

—Հիմա վեր. Բաշկարովա կ'ընդունի, պատասխանեց պառաւը. Կեանքը այսպէս է: Երէկուան դեր այսօր Աստուծոյ հրեշ տալն է... եթէ բոլորովին ասոր հակա-ռակը չէ, Բայց դառնա՞ք մեր երիտա-սարդին, ինչպէ՞ս կ'ընդունի ան:

Ալիս տը Լիւքս չլսեց: Խոր մտածման

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԻՔ ՄՏԵՓԱՆ ԻՓԼԻՔՆԵԱՆ ԱՅԻ ԵՕՐԿԻ ՓՈՂՈՑ

ՀԱՇՎԱԿԱՌՈՐ, ՏՈԿՈՒՆ, ԱԺԱՆ

Ամէն չարաթ նորածնութեանց համեմատ ապրանքներու ճոխ զանազանութիւնն մը կ'ստանանք:
Շարաթ օրերն մասնաւոր տեսակներու վրայ 20% զեղչ, երկուշաբթի օրերն ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

կայ ամսոյն սկիզբէն, 50 զրչ, ամսաթոշակ կապուած է:

ՍՈՒՂԱՆԻՔՆԵՐ Վարժարանին տարաբնէն լեզուի ուսուցիչ կարգուած է Մանասղբրի կայանական վարժարանին ուսուցիչներէն Բէմալ էֆէ:

Թէֆէճիկի մէջ կառուցուելիք տաճարաւորի հիւանդութեանց դարմանատան հիմնարկէջի արարողութիւնը, նախընթաց առաւօտ տեղի ունեցեր է և այս առթիւ զոհարարութիւններ և սղոթասացութիւններ կատարուեր են:

Մեր երկրին համար այսօր կարեւոր հաստատութեան մը նախաձեռնարկները արտանց կը գովենք:

ԳՈՒՇԱՏԱՅԻ Քեաղիմ և Իմիրցի Մուսթաֆա անուն ոստիկանները, որոնք տակէ տառջ պաշտօնէ հանուած էին, կը լսենք թէ դարձեալ իրենց նախկին պաշտօններուն կոչուեր են:

ԱԼԱՇԷՆԻՔԻ մէջ անցեալ օր չորս յայտարարները գինովալով սկսան փողոցներուն մէջ «կեցցէ՛ երեքոս թագաւոր» պոռոյ և ճշմարտութիւնը լուսաւորելով՝ փողոց խողովարները ձեր քաղաքը ու բանտ առաջնորդել:

ՍԻՍԻՐԻԱԿԱՆ «Սայգալուր» շոգենաւով առջի իրիկուն քաղաքս հաւան քաւական թուով աղանաղի փախտականներ:

ՄԱՂԵՆԻՍԻ մէջ ձերբակալուեր են Իպրահիմ ու Մէհմետ անուն երկու իսլամներ, որոնք տեղւոյն մէջ ոստիկան մը և երկու քաղաքական պաշտօնեաներ ձերբակալած էին:

ԻԶԲԻՐԻ Պատ. Ատեհնի որդւոյ մայրնետեւ կէս գիշերէն վերջ մինչեւ ժամ 1 կարելի է քաղաքին մէջ չընթացիլ:
2. արգելուած է Միտիլի մէջ հրատարակուած «Մարիֆթ», «Լաթիֆ Աղոն» և «Լեզվոս» ինչպէս նաև աթիւնական «Էսթերիկ» թերթերուն քաղաքին մէջ մուտքը:
3. որոշուեր են մասնաւոր արտօնուած թերթեր կրնան պաշարման վիճակի գօտիէն դուրս դուրս:

ՆԱԽԸՅԻՄԱՅ օր կ. վ. տեղւոյ տակ լիկեան աղջկանց վարժարանին 200ի չորս աշակերտները, վարժուհիներու ընկերակցութեամբ իրենց տրամադրութեամբ տակ դրուած մակոյկներով Ամերիկեան «Թէլուր» մարտանար ելան ու քննական պատրաստ մը կատարեցին անոր վրայ:

հետեւեալը կը գրէ. «Ռուս դեսպան Մ. տը Կիւսը յայտնեց Բ. Դրան թէ՛ չընթացիլ, քաղաքական սպաննութիւնները և սին լիւսակալի անգամանակ մը առնեն անոր արդիւնքը Ռուս կողմէ արտաքին գործերի պաշտօնապէս հայերը պաշտպանել:

* * * Պաշտէ կը հետադուրս թէ Բ. Դրան և Աւգլի միջև բարդութիւններ ծագան հոս Բ. Դրան կը կասկածի թէ Անգլիա հայրենակցական անգլիկոս պատմութիւնը Ռուսիոյ յանձնելով, նպատակ ունի ինք գրաւել Անատոլիոն ու Սուրիան Դրանայի տալ:

ՃԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՄԵՆՈՒԹ արագակ Հաճի Մուսթաֆայի մասին «Քէօլիլի» չրջուն թղթակիցը հետեւեալը գրած է. Ընթերցողները լաւ գիտեն, որ Զարբճալի սատակուողն վերջը, Հաճի Մուսթաֆա անուն գազան մը երեք չորս ընկերներով ողջ մնաց: Զարբճալի վերջին բախումէն ետքը, Հաճի Մուսթաֆային հետքը ատեն մը յայտնի չեղաւ:

Վրան բաւական ատեն անցնելէ ետքը Էօթմիլի մօտերը բախում մը տեղի ունեցաւ, որուն մէջ ըսուեցաւ թէ Հաճի Մուսթաֆան վերաւորուեր է: Այս դէպքէն վերջը Հաճի Մուսթաֆայի անունը կորուսեցաւ և հիմա ուր ըլլալը յայտնի չէ: Ինքեօթ Հաճի Մուսթաֆա իր ատեն վէրջին սատակեցաւ, ահաւորի ահիկա ալ մէկը չի գիտեր ու կառավարութիւնն ալ պաշտօնապէս չի կրնար յայտարարել: Եթէ ինծի հարցուի, այս գազանը մինչև հիմա ողջ է. Բայց Զարբճալի մօտերէն վերջը այլևս կարեւորութիւն չտրուեցաւ անոր հետապնդման: Եթէ Հաճի Մուսթաֆան ողջ է Կառավարութեան պարտքն է հետապնդել զայն ու գլուխը ի ցոյց դնել: Եթէ մեռած է, դարձեալ կառավարութեան պարտքն է ժողովուրդին պաշտօնապէս յայտարարել:

ԿԻ ԼՍԵՆԻ Թէ Սօսայէ Պանուրմա երկարաձգուած երկաթուղին, այս օրերս պիտի սկսի բանիլ: Ասով կարելի պիտի ըլլայ 14 ժամէն Պոլիս հասնիլ:

ԱՌՁԻ օր 16 ամեայ Բինելիբի անուն յոյն աղջիկ մը Աթանասուլային գործարանէն տուն վերադարձած միջոցին, Տիւրքիոյ անուն մէկը ձմարան կարելով ըսուեցաւ անամբը խօսքեր ուղղել անոր: Սալաւաթով անուն ուրիշ յոյն մը, որ եղբւրքեան ակաւառեան եղած էր, Տիւրքիոյ զիտողութիւն ըրաւ, որմէ այս վերջինը սրտնեղած՝ Սարալաւաթն վերաւորեց ու փախաւ:

ԱՅՏԸՆԻ ոստիկանական պաշտօնեաներէն Իսրիս էֆէին անցեալ տարիներու հանգստեան թոշակէն անվճար մնացած 3794 զրչին հատուցման հրամանագիրը, հասած է եմուական նախարարութեան:

ՄՈՒՂԱՆԻ անտառաց պաշտօնեայ հանգուցեալ Զինէտտին էֆէի աղջկան ներ-

արցը երէկ լրջօրէն ձեռք առնուելով այս ամբիւ պատրաստուած ծրագիրը յօդուած առ յօդուած սկսաւ քննուել: Մեր մասնաւոր տեղեկութեանց համաձայն զլսաւորաբար վէճի առարկայ եղած է այն տրամադրութիւնը որուն համեմատ աշխարհական խոհրդական մը պիտի դրուի: Պատրիարքին քով, գործերու գիւրուքեան և արագութեան տեսակետը ունեննելով իբր նշանաբան: Այսու հանդերձ կոնական անդամներէն ոմանք խորշած են այս պարագայէն և ճիշդ այս պատճառով զի վիճաբանութիւնները բաւական երկար տեւած են, սակայն ի վերջոյ կարելի չած է իրենց համապատասխան մը գալ: Մէջ քանի փոփոխութիւններով ընդունուած աղ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն օրուան Պատրիարքին քովը պիտի դրուի յոյն իրաւասութիւններով իմր ընդունուած մը որ պէտք է ըլլայ պատկանելի, խելքը գլուխը, օրէնքագէտ, փորձառու անձնաւորութիւն մը:

Յիշեալ խորհրդականը, ինչպէս ըսինք, լայն իրաւասութիւններ ունի և գրեթէ պիտի ըլլայ տոալին գործակատարը: Իրաւունք պիտի ունենայ Պատրիարքին համաձայնութեամբ եկած նամակները բանալու և պէտք եղած յղումները կատարելու, ի պահանջը հարկին Բ. Դրան և կամ ուրիշ պաշտօնատեղերը երթալու, կարելի է զանի չսփ պիտի չլրատուի Պատրիարքին քովէն Ամսականը որոշուած է 25 - 40 օրէն, վերականգնութեան ծրագրին հիմունքով յօդուածներէն մէկը ընդունուեցաւ: Մարթնք որ շուտով աւարտի նաև միւս յօդուածներու քննութիւնը և ժամ առաջ պատրիարքարանը ճահճային քոս մը ըլլալէ կ'գրէ «Ժամանակ»:

Կարնոյ թաղապետութիւնը և Թուրք երեւելիներու խումբ մը Աղը, Անալիտոր-դարան երթալով տանուած թուրք հայրենակիցներու շնորհակալութիւն յայտնեցին, պատրիարքի սկզբնաւորութեան ի վերջոյ ղեկավարուելու ցոյց տուած արտօնարգ քաջութեան և անձնագործութեան համար:

Կարնի հետեւեալը գրած են «Հորիզոն».— Քաղաքին մէջ Թուրքերը սպասողական և յուզուած վիճակ մը ունին: Եթէ Պաշտօններու մէջ կոխը սաստկանայ, յուզումը աւելի պիտի աւելնայ, կը լսենք թէ քիւրտները Պաշտօնի մէջ ապստամբած են և ուսանական զինուորներ պարտաւորուած են սահմանազրկ լի պաշտպանելու համար, զէպի օսմ. հոյը յառաջխաղացումներ ընել:

Քիւրտներն Միջ չընթանէ մէջ աւելի խաղաղ են, սակայն կրնայ ըլլալ որ երկրին ներքի վիճակէն անոնք ևս հրապարակ գան. պատերազմի անյաղողութեան պատճառը քրիստոնեայ զինուորներու և իթիհատական սպաներու վրայ կը ձրգուի:

Հոս քրիստոնեայ ըսելով մասնաւորապէս Հայը կը հասկնան, թէ և ինչպէս կը լսենք, հայերը շատ լաւ կ'ուսուցանեն: «Մանգուէ»-ի մէջ կը կարդանք.— «Ռուսքոյն Սլովո» Նոյ. 20 թուականով

կնոջ ձեռք գործիք ըլլալէ: Ինչ գործիք, մատուցութեան ստորին գործիք, աղտոտ մեքենայութիւններու, մահուան գործիք երեմի: Իմ մարմինս, ինծի ներկայացնողներուն համալորներուն յանձնուած, տարւաւորութեան զաղտնիքներն զլխու ըսար: Զին վրայ երևան հանուած: Սիրոյ աղտոտ կատակերգութիւնը խաղացուած, երբոր թագուհին փափաքի: Մէ, ոսկեղ գլուխի է, կտեսնես: Ասիկա զիս կ'անհրկէ, այն մտածումը թէ իմ համալորներս յանգու են և այն մարդն որ իշխանութեանս տակ կ'իյնայ, իմ կողմէ պիտի յանձնուի: Եւ այժմ Նոր կ'երեմ, հասկցիր ոսկումս, վախս: Հոս կ'իյնի որ այսօր ամբողջութեամբ պէտք է խուսափիմ, ահարկու տիրապետութիւն մը թօթափմ ընդ միշտ...:

Սկսաւ հեծկտալ: —Օհ, օհ, ըսաւ պառաւը, ամեն բան պիտի անցնի, յոգնած ես, յղապրուեցաւ, ձեզի պէտք եղած հանգիստն է և այս մեծ գաղափարները պիտի անցնին երթան...:

—Ահ, այո, յոգնած, ըսաւ Ալիս իր աչքերը սրելով, յոգնած քո: Կարծածէդ աւելի, և աւելցուց աւելի չարաշուք:

առաւօտ: Այժմ թո՛ղ զիս, Հանգիստ պէտք ունիմ, ու այս քանի մը օրերը շատ չեն զիս կազդուրիւում:

Ալիս այն ատեն խորունկ երազանքի մը մէջ մխրճուեցաւ:

Այս օրուան իրիկունը, ինչպէս յոյսերը մարտն էին ու ամէն բան քնացած կ'ընէր տան մէջ, ժամը տասին, այն պահուն որ լուսութիւնը ու առանձնութիւնը կատարեալ էր փողոցին մէջ, կանաչ դուռը բացուեցաւ առանց ձայնի ու կին մը ելաւ և հաշի փողոցին մէջ:

Անձայն ու արագ ուղղուեցաւ թագուհին ապարանքին աշտարակին կողմ: Այս աշտարակը փորուած էր նեղ ծակերով ու կ'ընտաւորէր ներքին սանդուղը ու այս ծակերէն մին երկաթապատ վանդակներով մարդու մը բարձրութեան կը հասնէր:

Այն կինը զոր նշմարեցինք այդ լուսաւորութեան աղջկանց առաւ, թեւ երկարեց ու տոմսակ մը թողուց անոր մէջ, Այն ատեն ահապարանքը ետ եկաւ, առանց ձայնի տուի մտաւ, ուր Ալիս կ'ընանար ընկճուած ու յոգնած:

Այն կինը, պառաւ Խօրան էր... (ճարտանկագի)

ՀԵՌԱԳԻՐ

Կ. ՊՕԼԻՍ. 27 Նոյեմբ. — Հաշտութեան համար Յունաստանի կողմէ պատերազմի նշանակուեցան նախարարապետ Պ. Վենիզէլոս, Վիէնայի էլէյն դեսպան Պ. Շիթալի, երբեմնի արտաքին գործոց նախարար Պ. Սթէֆան Սկուլիտիս, սպա-յակոյտի պետ Պ. Տանկլիս և բարձրաստիճան սպաներէն Պ. Պ. Մէթաքսաս և էքսատակթելոս:

ՆՈՅՆ. — Յունաստանի այս վեց պատերազմները Լօնտօն մեկնեցան միւս պատերազմներուն միանալու համար:

ՆՈՅՆ. — Նոյնպէս այսօր Լօնտօն մեկնեցան Օսմ. կառավարութեան հաշտութեան համար նշանակուած պատուիրակները:

Նոյն. — Հէլլենական կառավարութիւնը յայտարարեց թէ յառաջիկայ Հինգշաբթի պիտի ստորագրէ զինադադարը:

ՆՈՅՆ. — Օսմ. կառավարութիւնը 22 միլիօն ոսկու պիտաւորութեան համար Լօնտօնի մէջ բանակցութեան սկսած է:

ՆՈՅՆ. — Առաջին խնդիրը որուն վրայ պիտի վիճաբանուի դեսպանախորհուրդի մը կազմութեան պարագային, պիտի ըլլայ Կրետական խնդիրը:

ՆՈՅՆ. — Վարչապետ Քեամիլ փաշա այսօր յայտարարեց եւրոպացի թղթակցի մը թէ՛ հաշտութիւնը մօտալուտ է:

ԱՅՐ ԵՒ ԿԻՆ ԲԺԻՇԿ

Հայեց, Քրիստոս փաղօց, քիւ 26 ՏՕԲԹՈՐՈՂԶԻ ՕՅԷԼԻԱ

ՆԵՐԿԱՐԱՐ - ԳԱՍԱՊԵԱՆ Թուրքիոյ միակ կին բժիշկը, անաշխարհ մանկաբարձ, մասնագէտ կանաչի ախտերու և մանկական հիւանդութեանց, հաստատուած է քաղաքս և միծինամքով կը կատարէ ծննդաբերական և կնախաբուժական գործողութիւններ, և կը դարձանէ ամէն տեսակ կնոջական և մանկական հիւանդութիւններ:

ՕՅԷԼԻ Ժամեր. — Ամէն օր, 10-12 և 2-4: ՏՕԲԹ, ՏԻԳՐԱՆ, ԳԱՍԱՊԵԱՆ, Նոյնպէս հաստատուած է քաղաքս, և արուեստին լաւագոյն մեթոտներով կը դարձանէ ամէն տեսակ ներքին և արտաքին հիւանդութիւն, ի հարկին վիրաբուժական անհրաժեշտ գործողութիւններով:

Հիմնովին կը բուժէ հին և նոր ջերմամիզութիւնը, ինչպէս նաև ծննդամիզական գործարաններու զանազան հիւանդութիւնները:

Զայայներու և հին ջղացաւորութեան համար մասնաւորապէս հոգեբուժութիւն և երեքտարբուժութիւն:

ՕՅԷԼԻ Ժամեր. — Ամէն օր 2-5: ԵՄԵՆՈՒԹ. — Բժիշկ և բժշկուհի հիւանդութեան կ'այցելեն մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Իսկ իրենց տան մէջ բացած են յատուկ դարմանատուն, ուր, մինչև իրենց ապարանքը կարող են մնալ բոլոր անոնք որ ծննդաբերութիւն պիտի ունենան և կամ կուզեն երթալու իրաւասարութեան վիրաբուժական գործողութեանց և դարմանումի, միշտ երկու բրժիշկներու աշակուրջ հսկողութեան ու խնամքին տակ: 15-14

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՏԻԳՐԱՆ ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ

ՅՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ ԹԻՒ 133

(Պան Մարշի Երշու քովը)

Այս նորահաստատ վաճառատան մէջ կարելի է գտնել ամեն կարգի առաջնաւոր և գոհացուցիչ զինքով եւրոպական տպրանքներ, ինչպէս Պոնթիլի, Շաքալի, շոտեղէն ևն. ևն.:

Զեր գնումները օտար վաճառատունէ մը չկատարած՝ հաճեցէք անգամ մը այցելել: ՎԵՐԻՆ ԳԻՆ 35-18

Տիեզերապետ ճանչցուած իր շաւաղոյն ժամացոյցը որ պաշտօնապէս ընդունուած հետեւեալ վարչութիւններէն.

Անտառային օսմանեան երկաթուղիներու ընկերութիւն
Երբեքի Խաչիկ
Օսմանեան զօրաց վարչութիւն
Խաչիկի պետկէն. երկաթուղիներ
Ռուսական երկաթուղիները
Յունական երկաթուղիները

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ԲԱՐԻՁԻ
1900Ի ՅՈՒՑԱՆԱԿԻՄԷՆ

ԱՐՏԱՔՈՅ, ՄՐՑՄԱՆ ԱՆՆԱՄ
ԺԻՒՐԻԻ ՄԻԼԱՆԻ, 1906Ի
ՅՈՒՑԱՆԱԿԻՄԷՆ

Եւթարեղի (Զուիցերլանդ) աս-
րանք 1909Ի պետական մրցման մէջ ճշգրտեալ աշխատի աստիճանի
մի մը հասած է, որուն եւ ոչ մէկ ժամացոյց հասած էր մինչեւ այն ատեն

Ուրի, ԱՐՄԱԹ, ԵԻՔԷԼ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ

Ընդհանուր ներկայացուցիչ Այտընի, Գոնեսայի Նահանգներու եւ
Արշակունյացոյ կողմէն:

ՎԱՆԱՆ ԶՄԻՒՆԱԿԵՍԵԱՆ

Ի Զուխա Պէտէսթէն, Թիւ 14 եւ

Կը գտնուի Իզմիրի եւ շրջակայից ծանոթ ամէն ժամացործնէ
ն. 1.

Ք Ա Ղ Ո Ի Ա Ծ

ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ

ՊԵՏԱԿԱՆ

ԽՈՐՀՐԴՈՅ

ՈՐՈՇՄԱԳՐԷՆ

ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆԱՀԱՆԴԻՆ

Նկատուածն առնելով 1905 Մայիս 23Ի Կանոնադրը, որ կը վերաբե-
րի նահանգային աստեղագիտական դիտարանի մէջ քրօնօմէթներու և բան-
տիւններու ընտելեան, ինչպէս նաև տարեկան մրցման մէջ լաւագոյն հանդի-
սացող քրօնօմէթներու և բանտիւններու յատկացուած մրցանակներու բաշխ-
ման:

Նկատուածն առնելով նաև նահանգային դիտարանի տնօրէնին տեղե-
կագիրը, որով կցուած են 1908 տարւոյ մէջ ընտելեան եւնթարկուած քրօնօմէ-
թներու գնացքին ցուցակները և վիճակագրոյցները:

Լսելով նաև ճարտարապետի և երկրագործութեան բաժնի տնօրէնին
բացատրութիւնները:

Կանոնադրին սահմանած մրցանակները սա՛ կերպով բաժնել 1908Ի
շրջանին համար:

Ա. Գործարանատէրերու յատկացուած մրցանակներ գրպանի
եւ նաև լաւագոյն վեց քրօնօմէթներու համար սերիի մրցանակ:

Ա. Կ Ա Ր Գ Ի Թիւ դասակարգութեան

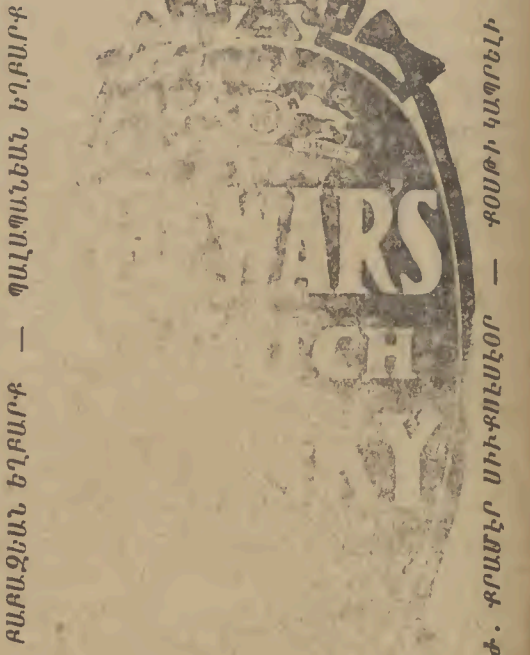
Պ. Կ. Պ. Յալըր-ժագո և Ընկ. Գործարան (Չենիթ)	Ժամացոյցներու իւրը	22,8
Բ. Պիւրէ, Լօրը		22
Բ. Տիթիշայմ, Շի տը Ֆան		22,2
Բ. Տ. Նարտէն, Ի Լօրը		19,1
Գործարան Լոնտին, Ի Սէնթ - Իմիէ		14,2
Ժամագործութեան դպրոց		13,0
Լ. Պրանտ և Եղրարը (ՕՐԷԼԱՆ)		13,3

Ի Դիմաց Պետական Խորհրդոյ

Դիւանապետի ՓԷՐՐԷՆ Նախագահ՝ Տօմ. ԹԷԹԵՐԱՎԷԼ

ԱՅՍ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ՈՒՍՔԻՆ

Կը գտնուի Զեմեալ վաճառատուններուն
մէջ.

ՀԱՅ ԼԱՅՑ ԵՒԼՆ. ԵԻԼ.

ԼԸ ՏԱՆԻԻՊ Ա ՎԻԷՆ

ԱԻՍՏ. ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՋՆԱՇՆՈՐԶԵԱԼ

ԱՊԱՆՈՎԱԳՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԲՆԿ. Հաստատու 1867/ի

Առանձնաշտուկ ձեռնարկ Կայս. եւ Թագ. կառավ. հսկողութեամբ

Ցայսօր իր Ապահովագրեաներուն վճարած է	250,000,000 Քր.
Պահեստ ապահովուած	50,000,000 »
Արժէք իր կալուածաց	7,000,000 »
Դրամագլ. ամբողջական	3,000,000 »
Պահեստ կեանքի ճիւղին	35,000,000 »

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ.—

Կեանքի վրայ ամեն տեսակ պայմաններով.

Որոշ պայմանաւածով կամ հատկի մը վճարմամբ
անկարողութեան պարագային:

Խառն ապահովագրութիւնը. 3% ապահովեալ յաւելումով:

Սթիւտի եւ ինսյուրանս ապահովագրութիւնը:

Բօլիան պայմաններն ամենէ նորագոյններն են և ամենէ առատածեղն.
Տեղեկութեանց համար դիմել ընդհ. գործակալներու:

ԲՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ ԵՒ ԱՆԻԻԷԶ

Քիւլիս Բուզու օդու խան

BANQUE D'ORIENT

ՊԱՆՔ ՏՕՐԻԱՆ

Հաստատուած Յունաստանի Ազգ. և Տըչանսի Ազգ. գրամատան կողմ

Դրամադրութեան ամբողջութեամբ իրաւ Ֆրանք 10,000,000

Կեդրոնաւոր ԱՔԵՆՔ

Մասնաճիւղ Կ. Պոլիս, Իզմիր, Սելանիկ, Ալեքսանդրիա, և Գահիր Գործակալու
Թիւն Ի Համպուրկ:

Պանք տ'Օրիան գրամատանի ամէն տեսակ գործողութիւններ կ'ընէ, ինչպս՝ զանաւում
եղջում Աւստրական թղթերու, Հնդկական վրձարման, առուծախ փոխգրեւու և
ձեւու, Ալիսարհի գլխաւոր քաղաքներու վրայ կուտայ վարկերու բացման գրեւ,
ախ ամեն տեսակ արժեւորութեան, բացում ընթացիկ հաշիւներու, գրաւ արժե
թղթերու և ապրանքներու վրայ են. են:

Ա Ի Ա Ն Դ Ե Ր

Պանք Տ'Օրիան կ'ընդունի գրամի Աւանդներ Հետեւեալ օակներով

1 1/2 0/0	3	ամուսն աւանդի մը հասար
2 0/0	6	» » » »
3 0/0	1	» » » »
3 1/2 0/0	2	» » » »
4 0/0	3	» » » »

Բարեգործական Հաստատութիւններու աւանդներն վերեւի օակներէն 1/2 0/0 առաւ
թիւն մը կ'ընդունին:

Ի տես վճարելի աւանդներուն համար՝ միակ անձի սը կողմէ և 100 Օմ. օակի
աւելի, Պանք տ'Օրիան տարեկան 2 1/2 տոկոս մը կը յատկացնէ:

Պանք տ'Օրիան Հաստատութեան տրամադրութեան տակ զրամ է, տնշան վարձքի
ը փոխարէն իր Հաստատութեան մէջ գտնուած գրամարկներն, հան զրամ և արեւելած
աւանդներ պահելու համար:

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE

ՌՈՅԱԼ ԷՔՉԵՆՃ

ՀՐԴԵՇԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

ԱՊԱՆՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնու 1780Ի և 1808Ի

Գոյք ընկերութեան

Ա. Ո. 5,000,000

Վճարեալ Ապահովագրեաներու

» 42,000,000

ՀՐԴԵՇԻ ձիւղ. — Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ և ամեն կը

կալուածք, կարասիք, ապարանք, նպաստաւոր պայմաններով:

ԿԵՆԱՐԻ ձիւղ. — Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ

սրբոյ կեանքի տեղեկութեան վրայ: Խառն ապահովագրութիւնը, Ընկերութեամբ

ապահովագրութիւն են. են. և Աւելի մանրաւորութեանց համար դիմել:

Կ. Ո. ՈՍԿԱՆԵԱՆԻ

Ս. ՈՒԹՅՈԼ ԵՒ ԸՆԿ

Քննիչ պատուիրակ

Ընդհ. Գործակալ

ՆՈՐԹԻԿԵՐՆ

(NORTHERN)

ՀՐԴԵՇԻ ԵՒ ԿԵՆԱՐԻ ԱՊԱՆՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՆԳԼԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Իզմիրի Գործակալութիւն հաստատուած

1864Ի և վեր

ESTABLISHED 1782

PHENIX ASSURANCE
COMPANY L^D OF LONDON

Դրամադրութեան Լ. Ս. 3000000

Տարեկան Հասար » » 1600000

Պահեստի գումար » » 6673000

Ընկերութիւնն նպաստաւոր պայմանե-

մով կ'ապահովագրէ տնտես կալուածներ,

ործարաններ, ամեն տեսակ ապրանքներ

են. են. :

Տեղեկութեանց համար դիմել առ

ՀԷՅՍՍ ՆԱԹԳԷԼՍՈՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՐԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԻԶՄԻՐԻԻ ՓՈԳՐ ԱՍԻՈՒ

Ֆրանկագ քաղ, Բաւար Սրբորդոնեկէ

Լիազոր Ընդհ. Գործակ. Իզմիրի

Գաւառաց

F. BLACKLER

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ

Ք Ա Մ Է Լ Ի Ա Ի

(ՆԱԽՈՐԴ. ԱՄԱՐԻԹԷՆ)

ՄԱՆԱՃԻՂ ՅՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ Թ. 33

Վաճառատանս մէջ կը գտնուին ամեն ճաշակի յարմար ապրանքներ:
Այնան ներկայ եղանակին համար, ընդունած ենք մեծաքանակ ապրանք,
որոնք պիտի կրնան գոհացնել ամենէ նորաճաշակները:

Գիններու անհամեմատ աժանութիւն, ապրանքներու տոկոսներին անմրցելի չեն
Այցելեցէք անգամ մը ՔԱՄԵԼԻԱՅԻ Վաճառատունը համոզուելու համար:

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ